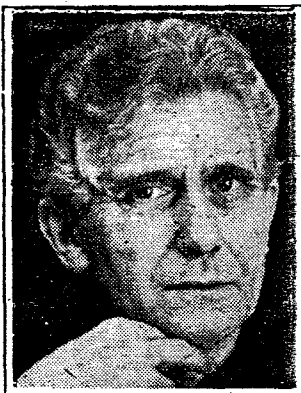

FOTNOTER

Kongehuset er omtrent det mest ukontroversielle vi har her i landet. Det hever seg over alt det kiv og spetakkel vår lille nasjon er så full av. Dets hovedoppgave er da også å samle nasjonen, å fremstå som symbol på det vi tross alt har felles.

Likevel kommer det fra tid til

Kongeord i nord

annen signaler fra monarken som kan tolkes politisk, som kan oppfattes som innlegg i samfunnsdebatten. Under signingsferden i Nord-Norge har jeg merket meg minst tre slike utspill. Det viktigste kom da kongeparet besøkte Kiberg. Her fikk partisanene fra Finnmark som deltok på russisk side i kampen mot de tyske okkupantene, all den honnør og oppreisning de fortjente. På nasjonens vegne ba kongen om unnskyldning for den behandlingen de har vært utsatt for etter krigen. Som kjent har mange av dem i årevis vært i overvåkningspolitiets søkelys. Deres nasjonale troskap ble trukket i tvil.

Kongens unnskyldning vakte oppsikt og gjorde inntrykk. Men majesteteten gikk ikke over den konstitusjonelle streken. På forhånd hadde han klarert talen sin med regjeringen. Det

var derfor det offisielle Norge som rehabiliterte partisanene og ba dem om unnskyldning. Men virkningen av de ord som falt, ble spesielt sterk fordi de kom fra monarkens munn. Det var da også tydelig at det var viktig for kongen å få sagt dette.

Kongeparets reise i Finnmark har også på annen måte fungert politisk, langt ut over det seremonielle. Jeg tenker på storsamfunnets forhold til vår største minoritetsgruppe, samene. I sine taler i de samiske distriktene gikk kongen direkte inn i det dagsaktuelle - samenes behov for egne institusjoner for å ivareta deres kultur, deres etniske særpreg og deres næringsinteresser. Dette sterke kongelige håndslaget til den samiske befolkning skal man ikke undervurdere betydningen av. Nettopp i en tid hvor etniske konflikter og minoritets-

problemer rir deler av Europa som en mare, er det viktig å få frem at samene er en likeverdige og verdifull del av landets befolkning.

Det tredje kongelige utspillet med viktig symboleffekt jeg har registrert under signingsferden, kom i Hamarøy da kongeparet besøkte Knut Hamsuns barndomshjem. Kongen ga sin uforbeholdne hyldest til dikteren, en av de største i verdenslitteraturen. Men Hamsun var også landssviker. Han var en av de mange som rettsapparatet hadde en uoppgjort regning med etter krigen. Jeg ser i Dagbladet at forfatteren Kjell Fjørtoft oppfatter besøket i Hamarøy som en utstrakt og forsøende hånd til alle landssvikdømte. Jeg tror nok dette er å gå for langt. Det er vel med kongen som med så mange av oss andre - vi trekker et skille mellom dikteren og politikeren

Knut Hamsun. Den første ubestridelig stor, den andre av mer tvilsom kaliber.

Men uansett, så betyr kongelig rehabilitering av dikteren Knut Hamsun svært meget. Dette kongelige utspill betyr muligens at den dikterarv Hamsun etterlot seg nå kan bli forvaltet på en skikkelig måte. Forhåpentlig kan vi nå få det Hamsun-museet på Nørholm som forlengst burde vært opprettet.

Vårt konstitusjonelle monarki setter strenge grenser for kongelig utfoldelse på den politiske arena. Men innenfor disse grensene kan en klok konge få sagt og gjort mye av politisk karakter. Signingsferden i Nord-Norge har overbevist meg om at Harald er en klok konge. Så har han da sannelig også noe å slektes på.

Gudmund Thoresen

Nordnorsk politikk, B&B